

DANIEL ŠPINAR

umělecký ředitel Čínohry Národního divadla

JANA DVOŘÁKOVÁ

ředitelka Čínohry Národního divadla

Rebecca Lenkiewiczová

NOČNÍ SEZÓNA

Tragikomedie o lidech, kteří jsou možná ještě živí

Byl jeden otec a ten měl tři dcery a jednu tchyni. Manželku už ne, ta od něj utekla do Londýna. Žijí spolu na irském venkově. Tchyně je značně pomatená, ale neskutečně spontánní. Jedna dcera se stále rozchází a schází s tímž klukem, druhá neví, co se sebou, a třetí se zamiluje do herce, který přijel natáčet film o básníku Yeatsovi. Jeho přítomnost probere tuto tragikomickou rodinku z letargie a její členy přiměje rozkrýt zasutá tajemství. Hořkosladká komedie výjimečné britské autorky, jež našemu hereckému souboru dopřeje hned sedm mimořádných dramatických rolí (v čele s Lily Jany Preissové), upoutá svou poezií a jemným humorem.

„Po dlouhém čekání zásadní role, jejíž téma je pro mne velmi osobní. Lily je žena s velkým tajemstvím, jehož odkrývání je mimořádně vzrušující.“

Jana Preissová

„Těžko se najde někdo, koho by se téma rodiny netýkalo. Každá rodina je navíc svým způsobem bláznivá, má často až nepravděpodobné členy. Kennedyovi jsou přímo esencí potrhlosti. Příběh umírajícího člena rodiny, nenaplněná láska, partnerská i rodičovská, to vše posouvá hru z konverzační komedie k hluboké výpovědi. Je to vtipný a zábavný text, který v sobě zároveň nese silné a tragické momenty. Po delší době pracuji na hře s komorním obsazením a mohu se soustředit na velké a vyvážené herecké úkoly.“

Daniel Špinar

Rebecca Lenkiewiczová
NOČNÍ SEZÓNA

Překlad: **Jitka Sloupová**

Režie: **Daniel Špinar**

Dramaturgie: **Milan Šotek**

Scéna: **Dragan Stojčevski**

Kostýmy: **Linda Boráros**

Hudba: **Victoria Parker**

Light design: **Přemysl Janda**

Projekce: **Dominik Žižka**

LILY O'HANLONOVÁ: **Jana Preissová**

PATRICK KENNEDY: **Ondřej Pavelka**

JUDITH KENNEDYOVÁ: **Tereza Vilišová**

ROSE KENNEDYOVÁ: **Veronika Lazorčáková**

MAUD KENNEDYOVÁ: **Lucie Polišenská**

JOHN EASTMAN: **Igor Orozovič**

GARY MALONE: **Pavel Batěk**

HLAS ESTHER: **Alena Štréblová**

Česká premiéra: 9. a 10. listopadu 2017 ve Stavovském divadle

DOKUD JEŠTĚ OTISK DUCHA TVÝHO TĚLA ZAHŘÍVÁ PROSTĚRADLO

Listuje-li dramaturg nabídkou současných her, může nabýt dojmu, že mezi sty a sty žijícími autory není jediný, který by nebyl „nejvýznamnější“, „nejvýraznější“, „nejuvadnější“ etc. Tak alespoň své dramatiky charakterizují divadelní agentury, které je zastupují. Tomu se nelze divit. I dramatické texty je dnes třeba především prodat. A nejinak tomu bude i s anotacemi vlastních inscenací. Soudě podle synopsí obchodních oddělení, chodíme dnes do divadel vždy jen a pouze na zásadní texty nejlepších z autorů. Kéž by tomu tak skutečně bylo.

Je proto úlevné, můžeme-li o dramatičce v Česku dosud neznámé prohlásit, že patří k „nejvýznamnějším“, aniž bychom si lhali do kapsy. V případě britské autorky Rebeccy Lenkiewiczové (*1968) to platí bezesbýtku. Její dosavadní životní dráha je jedním slovem závratná: ze zaplivaného nočního baru, kde se živila jako tanečnice – kteroužto zkušenost zvětčila ve svém dramatickém debutu *Soho: A Tale of Table Dancers* (2000) – dospěla až do Olivier Theatre, hlavní scény londýnského Royal National Theatre. Stala se tak vůbec první žijící dramatičkou (vida, opravdové „nej“!), jejíž text byl na tomto prestižním jevišti uveden: konkrétně hra *Her Naked Skin* (2008), pojednávající o lásce dvou sufražetek v předvečer první světové války.

K divadlu ale Lenkiewiczová původně přichází jako herečka, a soudě podle jednotlivých angažmá – Royal Shakespeare Company a Royal National Theatre – nikoliv neúspěšná (zmiňován bývá její výkon v Eurípidových *Bakchantkách* režiséra Petera Halla). Nakonec se však rozhodla pro dráhu autorky, a to nejen divadelní. Vedle bohaté práce pro rozhlas stojí například za scénářem k filmu Paweła Pawlikowského *Ida*, jenž roku 2015 získal Oscara za nejlepší cizojazyčný snímek. (Třebaže nás může zmást autorčino příjmení, nemá polské kořeny; jméno přijala po svém nevlastním otci, malíři Robertu Lenkiewiczovi. Scénář tedy napsala v angličtině a do polštiny jej přeložil režisér. Po úspěchu *Idy* svou práci pro film a televizi ještě zintenzivnila). Lenkiewiczová se rovněž osvědčila jako zručná adaptátorka Ibsenových her (*Nepřítel lidu*, *Přízraky*), je také autorkou nové verze Strindbergovy *Slečny Julie* či *Zkrocení zlé ženy* a *Bouře* podle Williama Shakespeara. Z původních, do češtiny dosud nepřeložených her zmiňme ještě: *Scoreditch Maddona*, *The Painter*, *The Typist*, *The Invisible* či *Jane Wenham*. Hra *The Night Season* vznikla roku 2004 pro sál Cottesloe britského Národního divadla.

„Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? [...] volám ve dne, a neodpovídáš, / nemohu se ztížit ani v noci.“ Na první pohled nebude asi patrné, že právě tato slova – slova Žalmu 22, citovaná zde podle českého ekumenického překladu – dala jméno hře, s níž Činohra ND vstupuje do nové sezóny ve Stavovském divadle. Jasněji bude, podíváme-li se, jak táž pasáž zní v angličtině: „...and in the night season, and am not silent“. In the night season – „v nočním období“. Starozákonní žalm krále Davida bývá považován za proroctví o Kristu, neboť totožná slova – „Proč jsi mě opustil?“ – vyřkne i Ježíš na kříži. Jistě, Ježíš volá Boha. V obecném smyslu však volá syn otce, dítě rodiče. Hra Rebeccy Lenkiewiczové

je takových volání plná. Odchod ženy Esther od manžela, dětí i vlastní matky po sobě zanechal řadu otázek, na něž si tito „pozůstalí po živém člověku“ musejí odpovědět, mají-li ve svých životech pokročit dále...

Doslovný český překlad – *Noční sezóna* – zdál se nám nicméně zrovna tak nosný. Hra se totiž nočními hovory, sny i nespavostí jenom hemží. „*Ten blbej měsíc svítí jak ve dne.*“ V tomto přízračném čase jsou s námi nezřídka i ti, kteří nás dávno opustili. „*Esther taky takhle chodívala dolů. Jako dítě. Uprostřed noci.*“ To už hraničí s náměsíčností. Rodina jde spát, otec vstává, babička už nechodí spát vůbec. A slovo *sezóna* pak zase asociuje divadlo – a vůbec herectví, které se ve hře pojí s postavou filmové hvězdy.

„*Myslíte, že mu bude podobnej?*“ dohadují se tři sestry Kennedyovy, zatímco čekají na herce Johna Eastmana, který do irského městečka Sligo přijel natáčet životopisný film o Williamu Butleru Yeatsovi. Tedy o vůdčí osobnosti irského národního obrození, básníkovi mystické symboliky, divadelníkovi a nositeli Nobelovy ceny za literaturu z roku 1923, jenž v tomto kraji na severozápadě Irska trávil prázdniny u svých prarodičů. Samotný fakt, že ve filmu ztvární právě tuto postavu, představuje pro mladého herce ve vztahu k místním „vstupenku do ráje“. Jak říká tamní kluk Gary: „*Na Yeatse se dají skvěle balit holky.*“ John si navíc pro svůj pobyt nezvolil hotel jako zbytek štábu, nýbrž domácnost Patricka Kennedyho, aniž by tušil, že ji tvoří tři svobodné dívky. Tohle nemůže proběhnout v poklidu...

Důsledně vzato, nemá Patrick děti tři, ale čtyři. Žije s nimi také jeho značně pomatená tchyně Lily (respektive oni žijí u ní, v jejím domě), která nejenže se ve svých sedmdesáti začala vehementně dožadovat milence a sexu, ale navíc v posledních dnech stále volá a hledá svoji dceru Esther, jež od rodiny před patnácti lety odešla do Londýna. Že tento „kostlivec“ – rodinné tabu, o němž se dlouhá léta nemluvalo – vypadne „ze skříně“ právě v den Johnova příjezdu je jistě jen shoda okolností, přesto se tím spustí domino dalších na světlo se deroucích tajemství (nevyzradme nic z této „detektivky“, pouze naznačme, že ani „teatrální“ vystupování Johna Eastmana nebude mít příčiny tak docela povrchní).

Výraz „kostlivec“ ostatně k *Noční sezóně* více než přiléhá. Svět této hry totiž obcházejí duchové. Jako by se v něm projevila Yeatsova fascinace esoterií, okultismem a spiritismem. V posledním českém výboru z Yeatsovy poezie najdeme tyto verše v překladu Jiřího Valji (který zní i v naší inscenaci): „*Říká mnoho starých knih, / že se zmatené sny rodí / z vyschlých kostí zemřelých.*“ Vzhledem k tomu, že soubor s názvem *Slova snad pro hudbu* – v naší inscenaci jde o rock'n'rollovou hudbu Victorie Parker – vyšel před více než padesáti lety, je *Noční sezóna* v Národním divadle zároveň připomenutím Yeatsova velkého básnického odkazu.

Motiv filmové hvězdy a životopisného scénáře inspiroval režiséra Daniela Špinara a jeho výtvarníky k základní metafoře premiérované inscenace. Je jí kino, ve kterém se před postavami odvíjí „film jejich života“ (již zmiňovaný měsíční svit nemá daleko k projekci na

stříbrné plátno). Budou jen jeho pasivními diváky (tak jako se Patrickova nejmladší dcera Maud téměř nehne od televize), nečinně přihlížejícími až do samotného konce, anebo jeho skutečnými aktéry, kteří mají vůli třeba se i vzepřít údělu role jim předepsané? Krátký dialog mezi Lily a Johnem obnažuje, že všechny postavy hry touží po něčem autentickém: „Už si ani nepamatuji, co to je, mužský. Zнала jsem je v minulém životě. Ale vy jste skutečný, že?“ / „Vlastně ani nevím.“ / „Vše nasvědčuje tomu, že se to opravdu děje.“ Lenkiewiczové hra mimo jiné ukazuje, jak mohou živí lidé „zmrtnět“, a dokonce být „mrtvolnějšími“ než ti, kteří tento svět dávno opustili. „Takže možná jsem ještě živej. Děsivý pomyšlení,“ zasměje se ve hře Patrick. Promění se jeho přístup k životu, nebo svět podle Patricka bude i nadále znamenat, že „by lidi neměli ráno vstávat“? (W. B. Yeats: „Opilci mrtví lidé jsou, / mrtví jsou opilí.“)

„Kdybyste měla vyjmenovat tři své nejoblíbenější hry, které by to byly?“ ptali se britští novináři Rebeccy Lenkiewiczové. Odpověď: „Král Lear, Racek a Tramvaj do stanice Touha.“ Shakespeare, Čechov, Williams. Nasáklá touto tradicí – a zdůrazněme především onu tradici čechovovsko-williamsovskou – nerezignuje taková dramatička nikdy na jemné předivo vztahů a psychologicky prokreslené postavy. Daniel Špinar se svým týmem zbavil hru jistého popisného realismu (hra předpokládala téměř televizní výpravu), potlumil její konverzační charakter (inscenace pominula minimálně pět postav za scénou, o nichž se ve hře pouze referovalo – „vně scény“ tak zůstala důsledně pouze matka Esther) a propůjčil jí gesto hodné velkého jeviště.

Nevzniká v současné světové dramatičce mnoho textů, jako je *Noční sezóna*: silný příběh, výrazné figury, humor, poezie, emoce, smíření. Věřím, že za to byli Lenkiewiczové vděční nejen herci, kteří si na takovém „vztahovém“ materiálu doslova „zgustnuli“, ale že takový způsob divadelního jazyka ocení i naši diváci. Nuže zveme vás na cestu za hledáním vlastních kořenů (čím víc před rodiči utíkám, tím víc se jim podobám), na tragikomedii „o lidech, kteří jsou možná ještě živí“.

Milan Šotek

Kontakt pro média:

Kateřina Ondroušková, public relations Činohry a Laterny magiky
tel.: 224 901 236
mobil: 777 208 249
e-mail: k.ondrouskova@narodni-divadlo.cz

GENERÁLNÍ PARTNER

PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

ŠKODA

AUTOCONT

PARTNEŘI INSCENACÍ

TECHNOLOGICKÝ PARTNER

ASUS
IN SEARCH OF INCREDIBLE

PARTNER PREMIÉROVÝCH VEČERŮ

MECENÁŠI NÁRODNÍHO DIVADLA

KOLOWRAT KRAKOWŠTÍ
Prof. Dr. Dadjá Altenburg-Kohl

GENERÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

 Česká televize

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER INSCENACÍ

mediální skupina **mafra**

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

 Český rozhlas

RESPEKT

MEDIA MARKETING SERVICES